

Ölüm Problemini Çözmek: Makine Olmak*

Paul Laity

Çeviri: Melis Kayhan

Max More, 200 bin dolar karşılığında, bilim sizi canlandırmak için gelişene kadar cesedinizi sıvı nitrojen içinde depolayacak bir Amerikan şirketi olan Alcor'u yönetiyor. Tim Cannon, bir paket kart büyüklüğündeki cihazı anestezi yardımı olmadan koluna yerleştiren bir bilgisayar programcısı. Zoltan Istvan, kısa süre önce ABD başkanlığına aday oldu ve tabut gibi görünecek şekilde modifiye edilmiş aracıyla ülke çapında gezerek kampanyasını yürüttü.

Bunlar, Mark O'Connell'in, gezi günlüğü tarzındaki transhümanizm araştırmalarında röportaj yaptığı sıradışı insanlardan birkaçı. Transhümanizm, teknolojinin bedenlerimize ve zihinlerimize doğrudan dahil edilmesi için uğraşan ve yaşlanmayı ölüm sebeplerinin arasından yok etmeye çalışan bir hareket. Yazar, bu dünyanın içindeki bilindik kişilerden Aubrey de Gray'e: "Bin yaşına kadar yaşama şansım nedir mesela?" diye soruyor. "Sanırım %50'den biraz daha fazla diyebilirim." şeklinde ciddi bir cevap alıyor. "Bu alana ne kadar çok yatırım yapıldığına bağlı."

O'Connell, oldukça şüpheli, bazen dehşete kapılmış, çoğunlukla da eğlenceli bir araştırmacı. Aynı zamanda bu hareketin sadece eksantrik ve çılgın bilim adamı hikâyelerinden gelme bir şey olmadığını bize hatırlatıyor. Bazı çok zengin ve nüfuzlu insanlar, transhümanizm ile amatörce ilgileniyorlar. O'Connell'in derlenmiş yazıları, Silikon Vadisi'nden dışarıya yayılan, teknolojiye olan sıkıntılı (bazen) ve abartılı (her zaman) inanca dair bir yorum sunuyor. Örneğin, PayPal kurucusu, Facebook yatırımcısı ve Trump destekçisi Peter Thiel, insan yaşam ömrünün (özellikle kendi ömrünün) uzatılması için milyon dolarlar yatırmayla tanınıyor. O'Connell, Thiel'in bu inancı ile alâkalı söylediklerini şöyle aktarıyor:

"Teknoloji, biyoloji alanına zaman geçtikçe daha çok yönelecek, bilgisayar programındaki bugları yok eder gibi insan hastalıklarını engelleyebilmemize olanak sağlayacak... Ölüm sonunda bir gizem olmaktan çıkıp çözülebilir bir problem hâline gelecek."

Günde 150 hap alan Google'ın baş mühendisi, olağanüstü mucit Ray Kurzweil, eğer 120 yaşına kadar yaşamayı başarabilirse, yaşlanan vücudun moleküler ve hücresel yapısını onarma hakkındaki bilginin çok hızlı bir şekilde artacağını varsaydığından, sonsuza kadar yaşayabileceğini öngörüyor. Kurzweil ayrıca, O'Connell'in sözleriyle, "insanın yeni dini, insan ve makinenin birleşimi", yapay zekânın öncülük edeceği Teknolojik Tekillik'in peygamberi sayılıyor. Kurzweil'e göre Tekillik, biyolojik bedenlerimizin ve beynimizin sınırlarını aşmamıza izin verecek. Kaderlerimiz üzerinde güç kazanacağız. Ölümlülüğümüz kendi ellerimizde olacak.

---

* **Orijinal Kaynak:** Laity, Paul (2017). "To Be a Machine by Mark O'Connell Review: Solving the Problem of Death" *The Guardian*, **Link:** bit.ly/LaityConnell **Yazarın E-Posta Adresi:** paul.laity@theguardian.com

Melis Kayhan tarafından sosyalbilimler.org'da yayımlanmak üzere Türkçeye çevrilmiştir.

Erişim Linki: <https://www.sosyalbilimler.org/makine-olmak> | **Yayın Tarihi:** 28/10/2019

Google, biyoteknoloji kıyafeti Calico (California Life Company) da dahil olmak üzere yaşlanma karşıtı araştırmaya yüzlerce milyon dolar yatırım yaptı ve bu o kadar saklı tutuldu ki gazetecilerin (O'Connell dahil) yanına bile yaklaşmasına izin verilmedi.

Aralarında Elon Musk, Steve Wozniak, Dmitry Itskov'unda bulunduğu birçok teknoloji milyarderinden *Makine Olmak* kitabında bahsederken yazar, aynı zamanda, her zorluğun, yaşlanmak ve ölmenin bile teknik bir çözümü olduğunu söyleyen Batılı “radikal iyimserlik” zihniyetini araştırıyor. Bedeniniz zayıfladı mı? Problem değil, zihninizi yükleriz o hâlde! Bilincin doğası bir yana itiliyor. O'Connell, “türlerin kaderinin bilgisayar programcılarının, teknoloji girişimcilerinin ve diğer dünyadan uzak egomanyak geeklerin ellerinde yatmasını ve onların heroizm ve kontrol manyaklığının narsist fantezileri” hakkında yazıyor.

Birçok milyarder tekno-ütopyacıların yanı sıra, insan artışına yönelik ciddi fonlar ABD hükümetinin uzay yarışının altın çağında kurduğu Defansif İleri Araştırma Projeleri Ajansı'ndan (DARPA) geliyor. O'Connell, robotların engellerin üstünden gelemeyip yere yapıştıkları eğlenceli bir DARPA etkinliğine katıldı. Ancak O'Connell, teknolojik ilerlemenin peşinde olma görünme çabasının arkasında ajansın, her zaman “etkili bir şiddet metodolojisine ilgi” içinde olduğunu fark etti.

Makine Olmak, yine de transhümanist hareketi kendi terimleriyle anlama çabasıdır; becerikli bir şekilde birbirini takip eden bir dizi dergi makalesine benzeyen, okuyucusuyla konuşan, ulaşılabilir bir kitaptır. Hatta, kalori almaktan kaçmak için elinden geleni yapan ve kendini seks robotlarına sakladığı için hâlâ bakır olan (“gerçek bir kadın sizi aldatabilir, başkalarıyla yatabilir. Cinsel yolla bulaşan hastalıklar kapabilirsiniz.”), Sonsuz Yaşam Fan Kulübü'nün kurucusu Roen Horn gibi, O'Connell'in çok saçma olan özneleri bile küçümsemelerinden büyük ölçüde kurtulabilir. Istvan, De Gray ve diğerleri daha önce başkaları tarafından kaleme alınmıştı, ancak O'Connell, daha uzun bir arayışa atılırken, liberteryen politika ve bilim kurgu romanlarına şaşırtıcı bir ilgi dahil, ona inanan birçok insanın yaşamında benzerlikler ortaya koyabiliyor.

Paylaşılan kelime dağarcığı, özellikle yazılım ile ilgili sık kullanılan metaforlar ve insanların “wetware” beyinlere sahip “et” parçaları olarak nitelendirilmesiyle dikkat çekicidir. Cannon, “İnsanlar karar vermekte gerçekten berbatlar.” diyor. “Sahip olduğumuz donanım, bilirsin, Afrika bozkırlarında kafataslarını kırıp açmak için gerçekten harika, ama şu an içinde yaşadığımız dünya için pek de kullanışlı değil.” O'Connell'in düşüncesinde öne çıkan, transhümanizmin bedeni reddetmesi ve tıpkı dinlerde olduğu gibi bir çeşit ruhu kucaklaması fikri. Horn'un hâlâ beraber yaşadığı anne ve babasının “cennette sonsuz yaşama inanan Kalvinistler” olması hiç de tesadüf değil.

O'Connell'i böyle samimi bir rehber yapan, onun yumuşak dili ve genelde olağanüstü olan yazılarıdır. Arizona'daki bir sanayi mülkünde, sözde “hasta bakım yuvası” olan, pleksi konteynırlarda baş aşağı tutulan kesik kafaları ve vakumlanmış devasa deney tüpleri gibi içi ceset dolu paslanmaz çelik gövdeli silindirleriyle Alcor'un sıradanlığını ortaya çıkarıyor. More, O'Connell'a etrafı gösterirken, ilk dondurulmuş insanın tesiste bulunduğunu, adamın 1893'te doğduğunu ve bunun “onu dünyanın en yaşlı yaşayan insanı” yaptığını iddia ettiğinde, O'Connell

nazikçe “onu yaşayan olarak adlandırmanın biraz abartı” olduğunu söylüyor. Yazar bu depoyu “modern düşlerin anıt mezarı” olarak görüyor. Bireysel iyileşmenin Amerikanvari fikrinin sonsuz olanakları üzerine karanlık bir bakış olarak yorumluyor.

“Aç, ayarla, bırak” [turn-on, tune-in, drop-out] sözüyle ünlü, LSD gurusu Timothy Leary’nin de uzun süredir yaşam süresini uzatma savunucusu ve Alcor destekçisi olduğu ortaya çıktı. Fakat, O’Connell’in de yazdığı gibi, “gerekli ayarlamaları yapma zamanı geldiğinde daha görkemli bir seçeneğe yöneldi ve küllerini uzaya savurtmayı seçti.” Leary’nin kararının “ölüm yanlısı” ideolojiye teslimiyet olarak eleştirilmesi kriyonik topluluğunun hâlâ hassas noktalarından biridir.

O’Connell, keçileri kaçıtırıp Pittsburghlü biyohacker ve eski alkolik Cannon gibi derisinin altına implant yerleştirmeye pek hevesli değil. Yazar için, Istvan’ın fazla ısınmaya eğilimli ve arızalı frenlere sahip seyahat aracı RV’nin yolcu koltuğunda oturmak yeterince endişe verici. Ölümü yenmeye bu kadar kararlı birinin tekerlekler üzerinde bu kadar umursamaz oluşu şaşırtıcı. New Mexico’nun dağlık yollarını aşındırırken, O’Connell, “Ölümsüzlük Otobüsü” içine sıkışmış şekilde ölümüyle yüz yüze gelmenin ironisini yaşıyor.

Makine Olmak, akıllı ilaçları, giyilebilir teknolojileri ve biyo-tasarım harikası “insan üstülere” yönelik diğer küçük adımları içeren, çok geniş ve daha az ekstrem bir bedensel iyileştirmeye doğru gidileceğini açıkça kabul ediyor. Fakat O’Connell, tüm dikkatini transhümanistlerin, bir biyohacker’ın “sefil biyolojik yaşamlar” olarak ifade ettiği şeyden kaçmalarına yöneltmeyi seçiyor. Oğluya ilgili anekdotların da yardımıyla, bu fikirlere zıt olarak, bizim hayvan oluşumuz ve yanılabilir, bedensel doğamızın insan olmamızın özü olduğu inancına işaret ediyor ve şöyle yazıyor:

“Hayatı bu kadar güzel, aynı zamanda dehşet verici ve garip yapan kısa bir süre için burada bulunmamız değil mi zaten? Silikon Vadisi’nin ayrıcalıklı beyaz erkek tanrıları kendi ölümlerine kafayı takmış durumdalar, ancak yaşlılıktan ölmek birinci dünya ülkelerinin nihai problemi değil mi?”

Thiel’in şu anki sağlıkla ilgili meraklarından birinin, “büyük bir gençleştirici etkiye sahip” olan genç kanını yaşlı farelere koyma işlemi olduğu ancak kapitalist girişimcinin “parabiosis” tedavisi gördüğüne dair bir kanıt olmadığı belirtiliyor. 1492’de, gençliklerini ve güçlerini emebileceğine inanılan ağır hasta Papa VIII. Innocent’in, 10 yaşındaki sağlıklı üç çocuğun kanını içtiği söylenir. Hikâyeye göre, çocuklar ve papa ölmüştü. Tanrısı bile papayı kurtarmaya yetmemişti.

***

Kayda Değer Akademik Metinler mottosuyla, 10 Ağustos 2015 tarihinde yayın hayatına başlayan *sosyalbilimler.org*, sosyal bilimler alanında çalışma yürüten her bireyin yararlanmasına veya katkı sunmasına açık akademik bir web sitedir. Hakkında detaylı bilgi almak için sosyalbilimler.org/hakkinda sayfasını ziyaret edebilirsiniz.

Facebook, Twitter, Instagram ve YouTube’da @sosbilorg kullanıcı adıyla *Sosyal Bilimler*’i takip edebilirsiniz.

sosyalbilimler.org/abonelik sayfasından e-bülten abonesi olarak, her pazar günü, o hafta

içinde sosyalbilimler.org’da yayımlanan çalışmaların tamamını size gönderilecek bir e-posta ile alabilirsiniz.